

'T

V O S S

KE

MAANDBLAD van de V - O - S - S v.z.w.

- 1 - 09 - 1982

VRIENDEN v/h

OPENBAAR

STADS- en

STREEKVERVOER

Maandblad van de VRIENDEN V/H OPENBAAR STADS- EN STREEKVERVOER.
 Lidgeld : 150 Fr voor alle personeel van openb. vervoerbedrijven.
 175 Fr voor alle anderen

Bankrekening : 220-049353-47 op naam van MIA GYS.

VANWEGE HET BESTUUR

Dit is een extra vroeg nummer, maar wij dienden het nu reeds op te sturen om het nog vóór de tentoonstelling in Uw bus te krijgen. Wij hopen U allen op onze tentoonstelling te mogen begroeten (het loont werkelijk de moeite om eens binnen te wippen !).

VOSS-CATBA-BAL !!

Op zaterdag 2 okt zal in zaal 'CATBA-VRIENDEN' (Ten Eeckhovelei 131) een bal gehouden worden ten voordele van de Catba-Vrienden. De muziek wordt ons gebracht door 'DISCO-BAR TIJL UILENSPIEGEL' met als DJ de ons welbekende Mon Poot (van lijn 11).
 Leute en plezier zijn gegarandeerd !
 Inkom voor leden van Catba of Voss 10Fr, voor niet leden 20Fr.
 ALLEN DAAR HEEN !!

TE KOOP

Twee kleurenfotoreeksen gemaakt door mr Eric Jeurissen. Prijs 125 Fr per reeks + 20Fr verzendkosten. Te bestellen vóór 1 oktober.
 Reeks 1) dienstwagens Miva
 - WW 8823 op St Jacobsmarkt 9.2.82 - WW 5853 en 4417 naast elkaar aan de Zwaantjes 30.3.82 - 8821 in loods III 2.12.82 - WW 5853 in de Gemeentestr 3.1.82 - WW 4417 Astridpl okt 81.

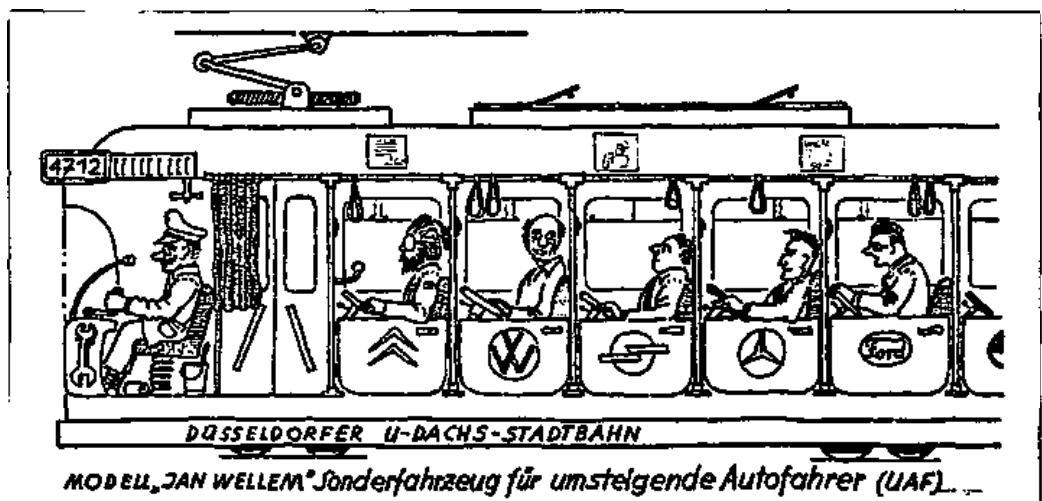
Reeks 2) electr. lijnaanduiding op bus 592
 Lijn 37 - lijn ZOO-Flandria - lijn 13 - lijn 34 (alle vier aan het Steen) en de vijfde is lijn 17 aan het eindpunt Centr Station.

Boekjes van uitg. Zaltbommel (fotoboekjes over trams)
 Tijdens onze tentoonstelling op 3, 4 en 5 sept kunt U al de nog te verkrijgen werkje, uit deze reeks, kopen. Deze verkoop is enkel en alleen op onze expo !!

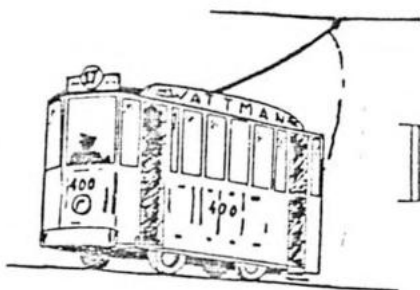
FOTOVERKOOP PER OPBOD

Bijna al de foto's welke op de tentoonstelling te zien zullen zijn worden op vrijdag 10 september, per opbod, verkocht. Deze verkoop gaat door in zaal Catba-Vrienden (Ten Eeckhovelei 131) te 19u30. De minimum inzet per foto is 25 Fr.

Uit het Düsseldorfse persoonsblad :
 'DAS RAD'
 Om automobilisten in de tram te krijgen.

M I V

I N F O

MIVA

Wasinstallatie voor bussen : in de nacht van 9 op 10 aug. werd de wasinstallatie voor bussen, voor het laatst gebruikt. De 10e aug. werden de borstels verwijderd en een van de dagen zal ook het gebouwtje worden gesloopt. Er komt een nieuwe wasinstallatie, met borstels die over en weer gaan (de oude had vaste borstels welke enkel draaiden en waar de bussen moesten tussen rijden).
John Massis trok, ter gelegenheid van de Dageraadfeesten, op 12.8 aan de Dageraadpl -met zijn tanden- de PCC 2072 (onze rijp geworden Groene) voort. Hij had reeds enkele dagen voordien in loods I met de PCC 2070 geoefend.

Krachtpatser
 John Massis
 in loods Groe-
 nenhoek, 9.8.
 '82.

(foto Gaz.V.
 Antwerpen van
 10.8.'82).

Op deze ma-
 nier kan men
 natuurlijk
 ook besparen.

Verlenging tramlijn 12 : deze zal zeer waarschijnlijk doorgaan op 3 september. Dit is werkelijk iets bijzonders daar het van 18 dec. 1944 geleden is dat er nog een tramlijn (waarvoor rails dienden te worden aangelegd) werd verlengd. De huidige keerlus zal worden opgebroken, dus tal niet om hier nog wat foto's te gaan maken, waar ge later misschien spijt van zult hebben dat ge het nu niet hebt gedaan. Ook buslijn 20 in Borsbeek zal verdwijnen als Miva en het gemeentebestuur hun zin mogen doen. Men wil namelijk lijn 19 en 20 in Deurne ook samensmelten en zo een nieuwe noord - zuidverbinding maken.

MIVG

 Bepaalde middenstanders beweren dat de trams van lijn 4 in de Kort-

rijksepoortstr de 'duizelingwekkende' snelheid van 60km/uur halen op de geschapen vrije baan. Dit zou een gevaar voor de voetgangers betekenen ! De situatie is zo, dat met het enkelrichtingsverkeer + de vrije baan, de trams gemiddeld 10 min minder vertraging hebben Per rit. Natuurlijk zijn onze dierbare winkeliers misnoegd omdat er een heleboel auto-klanten niet meer voor hun vitrine komt piepen. En Basel in Zwitserland dan, lieve middenstanders ?

MIVB

Ombouw van de 7500 serie in 7700 :

Zijn in ombouw : 7503 / 05 / 08 / 26 / 71 / 78 / 84 en 93.

PCC's 7750 en 7752 zijn op lijn 90 verschenen. Van de in ombouw zijnde wagens komen er nog minstens vijf op deze lijn terecht. D.w.z. dat deze wagens 'zelfbedieningswagens' zijn (de reizigers moeten op de reeks 7700 zelf de deuren openen), want sinds 28.6.'82 is lijn 90 een 'self-service' lijn geworden.

Men herkent de wagens aan de groene streep. Vooraan de trams zijn er voorts rode stickers aangebracht, die op de nieuwigheid duiden, en aan de deuren kleven witte stickers (zoals bij de NMVB).

Afschaffing tramlijn 22 :

De lijnen 22 en 23 aan de "Kazernen" op de Gen. Jacqueslaan, 1977. De tram bestaat al niet meer, en vanaf 28.8 zal de lijn zelf ook verdwijnen.

Foto archief
WATTMAN

De wagens uit de reeks 9000 zijn oude 2 assers met een modernere kast.

NMVB

Een greep uit het jaarverslag :

De electr. spoorlijnen van de Buurtspoorwegen zijn over België als volgt verdeeld : West - Vlaanderen (kust) : 67,823 km

Henegouwen : 132,181 km

Han-sur-Lesse (grotten) : 5,4 km

Wat de busdiensten betreft zijn volgende cijfergegevens ons bekend :

Rechtstreekse exploitatie : 16.457 km

Verpachte diensten : 9:651 km

Gemachtigde diensten : 27.333 km (extra-diensten voornamelijk)

NMVB - KUST (zomer 1982, vastgesteld door E. Morbé)

- De basisdiensten worden met de enkelgelede 6100-serie gereden.

Uitzonderlijk zijn er nog type S 9000 (oude wagens) te zien op lijn 2 (Oostende - De Panne). Op lijn 1 (Oostende - Knokke) komen alleen oude wagens ten tonele bij uitwisselingen, ongevallen, enz... Zo

reed de MW 9005 (met twee bijwagens) op 22.7.82 luid toeterend en eivol om 14u Blankenberge binnen, richting Knokke.

Er staat steeds een type 9000 met 2 BW's in Knokke stelplaats klaar, om eventueel in te springen : op 28.7 was dit de 9026.

- De 6102 (prototype Manilla) in wit-blauw jasje, is de enige dubbelgelede 8-asser. Hij verzorgt de pendeldiensten Oostende-De Haan en Blankenberge-Wenduine (vrijdags voor de markt te Blankenberge). Fotograferen kan je de 6102 meestal in Oostende. Als Manilla de bestelling doet, verdwijnt het middenstuk, en wordt hij weer in de NMVB kleuren geschilderd.

- De basisdiensten zullen na de zomerdienst stilaan met type 6000 (enkelrichtingswagens) i.p.v. met 6100-den (dubbelrichtingswagens) verzorgd worden : de 6100 serie verhuist dan volledig naar Charleroi. Toch heeft een dubbelrichtingswagen veel voordelen : Een voorbeeld moge dit illustreren.

Op 16.7.82 omstr. 14u30 was er een dubbele kabelbreuk te Blankenberge (jachthaven). De 6150 richting Oostende kon niet verder, en elk een werd na 20 min. verzocht de tram te verlaten om over te stappen op het rijtuig dat van Oostende kwam. De rit ging dan tegenspoor (verkeerd spoor noemt men dit in Nederland) verder, tot aan de eerstvolgende overloopwissel (Wenduine), om dan weer 'normaal' te sporen. De trams richting Oostende dienden tegenspoor te rijden -nadat iedereen was overgestapt- tot aan de overloopwissel buiten Blankenberge. In de normale rijrichting ging de reis dan naar Knokke.

Een pittig detail: op het moment dat iedereen was overgestapt, kwamen een 6-tal bussen uit de stelplaats Knokke aangetuift : de film stond op 'Speciale Dienst'. Onverrichterzake konden ze terugkeren: het leed was al geleden (toch een mooi voorbeeld van coördinatie en reizigersbegeleiding).

- Tweerichtingswagens 6100 aan de kust in de zomer 1982 :

6102 - 11 / 13 / 17 t/m 20 / 24-28 / 31-34 / 37 / 38 en 43 tot en met 54.

De 6101 bevindt zich in Charleroi.

Tegen volgende zomer rijden dus 50 enkelgelede wagens aan de kust, met name : 6000 - 6049.

Bus 5787 in Den Haag: De gelede bus 5787 reed op 7.7, samen met nog 4 andere gelede bussen (van andere maatschappijen), tussen 19 en 21u 30 een 20 minuten durende testrit. Omdat de HTM van plan is gelede bussen aan te schaffen, werd op enkele moeilijke plaatsen deze proef gehouden.

Nieuwe bussen: De heer De Croo (Verkeersmin.) heeft de NMVB de toelating gegeven om twee proefreeksen van elk 26 bussen te bestellen. De ene reeks wordt bij Van Hool besteld (type MAN), en de andere 26 zullen door LAG (met Volvo motor) worden gebouwd.

Het koetswerk zal uit kunststof vervaardigd worden.

(Uit Gazet V. Antw.)

Buitenland

HTM

- De jonge ingenieur M.R.W. Bos heeft een spectaculair plan opgesteld. Hij wil de Zoetermeerse Sprinter (dit zijn treinen) doortrekken naar de Haagse wijken Bohemen en Kraayenstein, via de tramlijnen 2 en 3.

Volgens de ingenieur zou het een ideaal systeem zijn voor de reizigers zelf. Slechts één negatief aspect is eraan verbonden, namelijk de financiering: het projekt zou rond de 70 miljoen gulden kosten ! Immers, men moet nieuwe Sprinter-rijtuigen aanschaffen die op wisselend voltage kunnen rijden, en die zowel van trein-als tramrails gebruik kunnen maken.

In elk geval, de NS en de gemeente Den Haag moeten de mogelijkheid overwegen, vindt de Delftse ingenieur.

(Nederlandse krant Het Vaderland 17.7.82)

- Buitendienststelling 1200-den: De 1231 werd gesloopt op 2-3.7, de 1211 op 7.7, de 1236 op 8-9.7, 1219 op 12-13.7, 1222 op 14 en 15 juli en de 1235 volgde in de eerste helft van juli.

Buitendienst staan 1205 (9/7), 1230 (13/7), 1233 en 1240 (15/7) instructiewagens zijn 1227 en 1228. De overige 1200-den bollen hun laatste maanden op lijnen 8 en 9 's avonds.

(Het Openbaar Vervoer juli 1982)

RET

In juni kwam de 714 in Rotterdam toe.

Ombouw reeks 300 en 600: de 612 kreeg het tussenstuk van de 322 en de 615 dat van de 323. De nrs 322 en 323 kregen vanaf hun ombouw een 1 voor hun oorspronkelijk wagenr.

Bus 201 reed proef in Maastricht van 18 t/m 24 juni.

Moelijkheden met nieuwe ZGT wagens: sedert hun indienststelling op 31.5 hebben deze wagens steeds met storingen te kampen gehad. Deze variëren van deurstoringen, vastlopen van de schijfremmen tot breuken in de cardanverbindingen van de draaistellen. Bij verschillende wagens is deze verbinding (vooral de achterste) reeds gebroken geweest. De 707 was op 22.7 deze as zelfs verloren bij het Centr. St. Doordat de bestuurder hiervan niets merkte en tot aan het eindpunt Honingerdijk (in Kralingen), waar de tram vast liep, reed werd er zelfs een algemeen rijverbod opgelegd voor deze wagens. Nadat men de speling in de assen enigzins had vergroot kwamen zij na 28 juli -op bescheiden schaal- weer in dienst.

Aanrijding met museumwagen nr 1: deze uit 1905 stammende motorwagen werd op 5 juli door MW 616, van lijn 9 aan de achterzijde van het Centr. Station, zo zwaar beschadigd dat hij voor de rest van het zomerseizoen niet meer kan gebruikt worden. Het is ook mogelijk dat hij zelfs volgend jaar niet kan rijden.

Allan-trams: gedurende de afgelopen zomerdienst reed op de zuidelijke Maasoever, tijdens de spitsuren, bijna dagelijks het losse Allan-motorrijtuig 115. Dit is nogal uniek, omdat deze trams als regel met bijwagens rijden. Maar omdat men in de vakantieperiode onvoldoende ontvangers heeft (er zijn nog maar 3 originele ontvangers), laat men de aanhangwagens er af.

Op deze Allan-trams kan men nog tot in 1983 lopende ontvangers aan het werk zien (profiteer ervan om van dit unikum foto's te maken!).

Busbouwer gaat tram bouwen: De RET heeft met de firma's DÜwag en Hainje te Heerenveen (DÜwag is in Düsseldorf) overeenstemming bereikt om meer Nederlandse bedrijven te betrekken bij de bouw van trams.

De firma Hainje, dat een busbouwer is, zal voor de 95 trams die de RET gaat vernieuwen het interieur vervaardigen. Ook probeert Hainje met de fabriek Linke-Hofmann-Busch te Salzgitter het op een akkoordje te gooien voor de bouw van 6 nieuwe Amsterdamse trams.

Naar verluid zouden er tussen 1982 en 2000, voor de drie Nederlandse tramsteden, nog zo'n 400 nieuwe wagens moeten gebouwd worden.

Utrecht

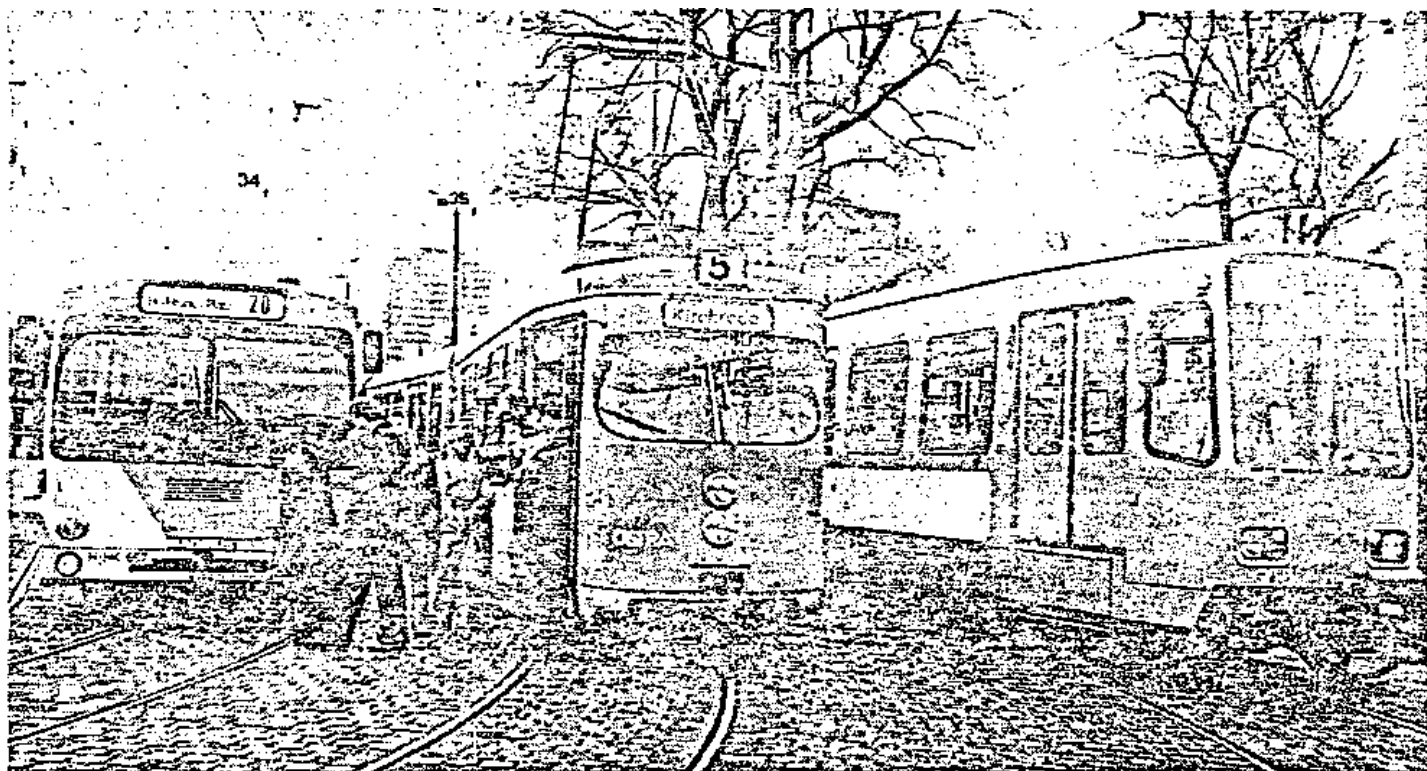
Sinds begin juli kan men de nieuwe tram nr 5001 zien proefrijden tussen de stelplaats en het stadscentrum van Nieuwegein.

G.V.B. Amsterdam

MW 815 werd poptram (lichtgeel met kubussen en driehoeken). Hij werd door leerlingen van de Rietveld-academie geschilderd. Op de Dam werd hij op 7.7 onthuld en kwam een dag later in dienst op lijn 1. (Het Openbaar Vervoer juli '82).

Duitsland
HANNOVER

(foto uit een Duitse krant, opname:
Viola Hauschild)

De Üstra (Überlandwerke und Strassenbahn Hannover AG) gaat haar 6-assers en bijhorende bijwagens, uit 1961-'62, in het groen schilderen net als de nieuwe "Stadtbahnwagens". Binnen de 2 jaar zullen alle 21 geel gekleurde, nog in dienst zijnde MW's deze nieuwe kleur krijgen. Voor de BW's zal dit iets langer duren. Op de foto zien we de eerste met nieuwe kleuren naast een van de 'Stadtbahnwagens'.

BREMERHAVEN

Tot slot nog treurig nieuws :

Op 30 juli 1982 bolde voor het laats een tram in deze stad. Op lijn 2 reed motorwagen nr 77, omstreeks 1u00 's nachts, als laatste tram de loods binnen. Er waren zeer veel voorstanders voor het behoud van de tram in Bremerhaven naar dit afscheid gekomen, en er waren ook enkele schermutselingen waar zelfs de politie moest ingrijpen.

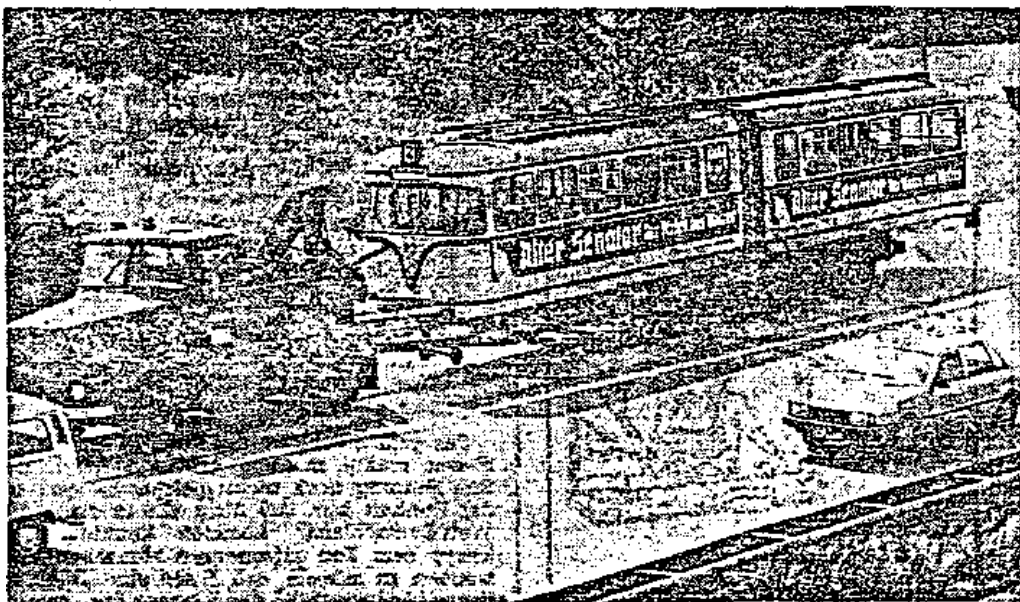
Een week later werden 5 MW's en BW's naar Bremen getransporteerd.

Dit waren de volgende nrs :

MW's 80 t/m 84 en
BW's 218 t/m 222.

Op de foto zien we MW 82 op de autostrade, op weg naar Bremen.

(foto uit de Duitse krant 'Weser Kurier' 4.8.'82).

In Bremen kregen zij de volgende nrs :

MW's werden nrs 475 tot en met 479 en de BW's werden 644 tot en met 648.

De eerste wagen staat reeds in de CW voor revicie (dit zijn ongeveer 100 werkuren), de andere 4 staan over verschillende loodsen verspreid.

Bremen kon de 5 stellen voor 662.000 DM kopen.

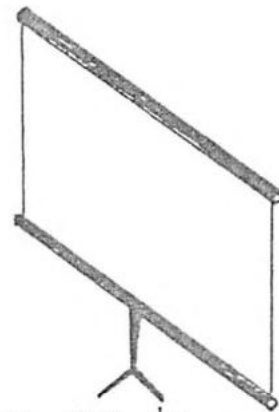
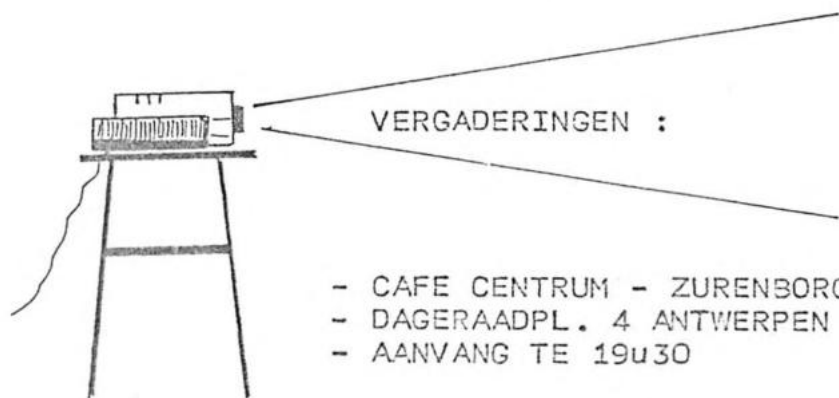
Even een klein historisch overzicht :

 In 1881 startte men te Bremerhaven met 50 paarden en 14 paardentrams. Het eerste tramnet was 8 km lang. Kort voor de eeuwwisseling werden proeven genomen om het net te elektrificeren. Maar door een hevige brand in 1899, welke het krachtstation in de Kaiserstr verwoestte werd de elektrificering uitgesteld. Pas in 1907, toen eindelijk ook het gemeentebestuur van Geestemünde niet meer vond dat de luchtlijn esthetisch onverantwoord was (iets wat wij in Antwerpen ook hebben gekend omstreeks 1902), kon men beginnen op elektrische tractie over te schakelen. Kort daarop -in 1908- konden alle paarden worden verkocht en reden nog enkel de elektrische trams.

De laatste tramlijn (lijn 2) moest nu ook verdwijnen omdat de SPD vakbond vond dat, in een stad als Bremerhaven, een tram niet rendabel is. Men beweert, door het verbussen van de tramlijn, per jaar 4 miljoen DM te kunnen uitsparen.

De VGB (Verkehrsgesellschaft Bremerhaven) wil het leed wat verzachten door buslijn 2, inplaats van tramlijn 2 om de 10 min, met een frequentie van 7½ of zelfs 5 min te laten rijden. Bovendien kan het stuk Leherheide - Grünhöfe nu ook zonder overstappen gereden worden. Deze regeling wordt met ingang van de winterdienst, welke reeds op 1 augustus start, van kracht.

(Uit de "Weser Kurier" van 30.7.82)

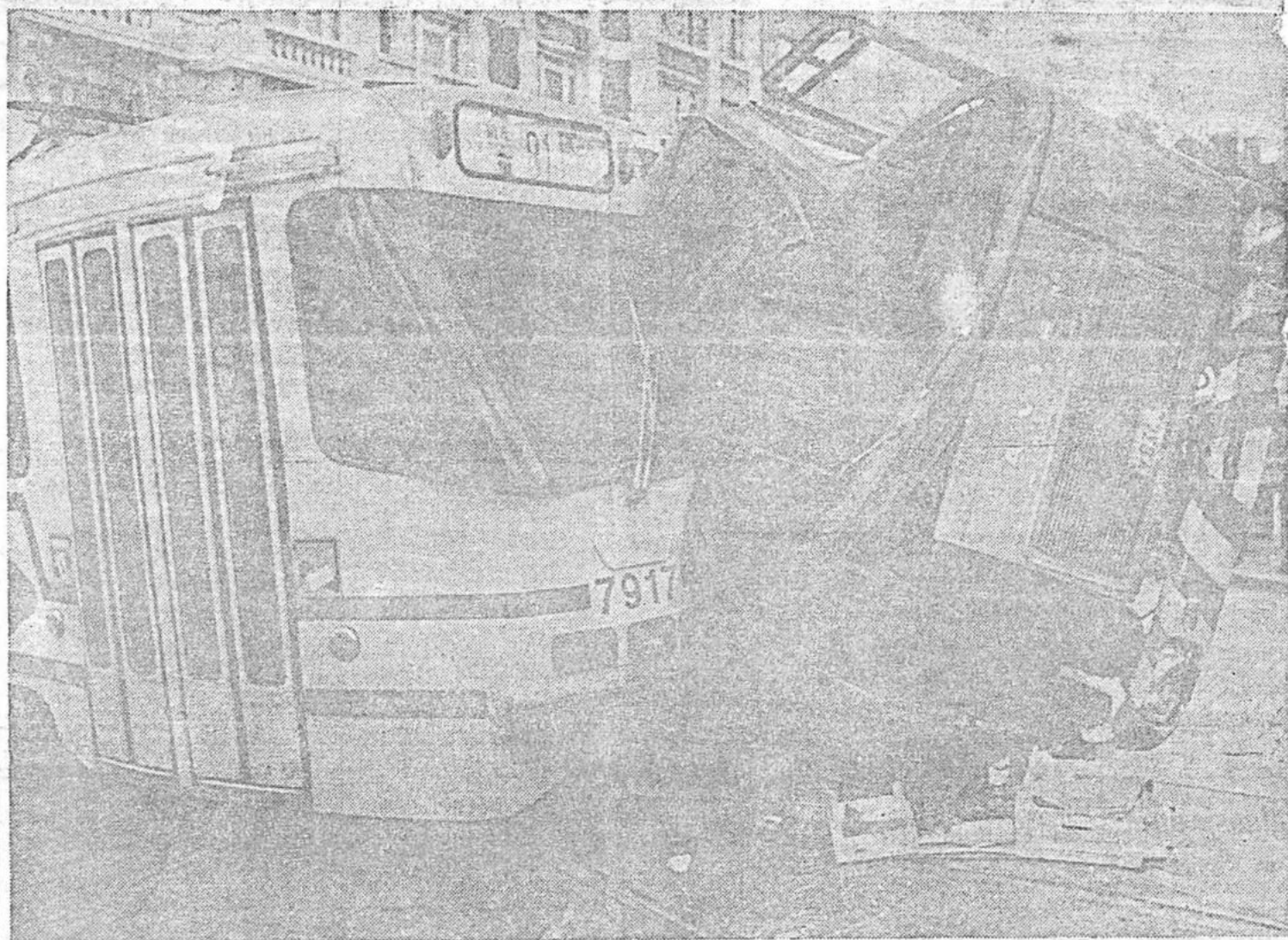
- 13 sept.: de laatste 2 jaar, of afscheidsjaren, van de oude trams in Antwerpen, door J. De Ceulaerde.
- 11 Okt.: ALGEMENE LEDENVERGADERING, daar wij een VZW gaan worden komen er Statuten en nieuwe Huishoudelijke Reglementen.
Programma: -bespreking van de nieuwe Huishoudelijke Regl.
 -verklaring van de vóór en nadelen van deze VZW, door Eric Morbé.

De leden welke niet kunnen komen, mogen iemand anders in hun plaats sturen. In dit geval de strook aub invullen !

NAAM.....LIDNR.....

VERTEGENWOORDIGD DOOR :

Vuilniswaggen zonder remmen

Een vuilnisophaalwagen is maandagmorgen om 7 u. 45 aan de Barreel van Sint-Gillis met veel geweld gebotst tegen een tram van de lijn 81 waarvan de zijwand werd opengereten. De cabine van de vuilniswagen werd totaal vernield. Drie tramreizigers werden gewond en ook drie arbeiders van de reinigingsdienst van de Brusselse agglomeratie. De remmen

van de vuilniswaggen waren gebroken hetgeen de hevigheid van de botsing verklaart. Het vergde ruim drie uur alvorens de gekantelde vrachtauto kon worden rechtgetrokken en de ontspoorde tram opnieuw op de sporen gezet. Al die tijd diende het tramverkeer van de lijnen 19, 55, 81 en 9 omgelegd

(Uit Het Laatste Nieuws van 24.8.1982 ed. Brussel).

Nog een klein, klein berichtje, dat wij net ontvingen, uit Bremerhaven.

De laatste tram was MW 77 met BW 217 (beiden DÜwag). Er werd tussen Hauptbahnhof en de stadsgrens in Langen gereden. Het laatste vertrek had plaats om 19u21 aan het station. Normaal zou men dan om 19u52 in Langen moeten aankomen. Maar doordat er langs de hele lijn betogingen werden gehouden, tegen de afschaffing van de tram, werd het eindpunt Langen pas om 22u15 bereikt.

Een deel van de wagens werd aan het Verkehrsmuseum van Hannover geschonken. De rest zal -als er geen geïnteresseerden voor zijn- gesloopt worden.

In juni is men, bij de Mivb, gestart met de restauratie van de MW 200. Deze wagen welke in 1900 werd gebouwd, was het prototype van onze eerste Antwerpse elektrische tramwagens.

In jan. 1901 werd hij aan het publiek voorgesteld. Op 1.8.'41 ging hij naar de dienst Weg & Werken. Hier werd hij bruin geschilderd en moest de schaaflorry trekken. Op vierenzeventigjarige leeftijd (feb 1974) kon hij op rust gaan. Naar Brussel verhuisde hij in sept. '74, waar hij nu een verjongingskuur ondergaat. In de loop van einde 1983 of begin '84 hoopt men hem in het Antwerpse trammuseum een ereplaatsje te kunnen bezorgen. Maar eerst zal hij nog in 1983 aan het Brusselse publiek getoond worden, samen met nog een andere Antwerpse motorwagen en bijwagen zal hij in stelplaats Woluwe pronken.

VOSS-dia's in zaal PAX

Op woensdag 8 sept, te 20uur, zal de VOSS in zaal PAX (Sterlingerstraat 80 te Borgerhout) een diareeks over de geschiedenis van de Antwerpse tram geven.

Komt U ook ? - Laat uw bestuur daar nu niet alleen staan tussen al die onbekenden !

Het is halfelf 's avonds en een tramrijtuig bolt omzeggens leeg door de eenzame straten van de stad. Het is een heel triestig weer. Het motregent en er giert een venijnige wind die al de mensen aanzet zo spoedig mogelijk naar huis te gaan.

Aan de hoek van de straat stapt een heer op de tram. Hij blijft van achter op het verlaten platform staan. De ontvanger komt en de heer neemt een kaartje.

- Triestig weer, hé meneer, zegt de ontvanger.

- Ja, heel triestig.

- Dat is geen leven meer hé meneer!

- Neen.

- 't Is om er uw moed bij te verliezen.

- Ja, ja.

- Och meneer u moest eens weten wat tegenslag dat ik de laatste tijd al heb gehad. Ik heb zeven kinderen meneer en als ik die mannekens aan tafel zie zitten dan komen de tranen me in de ogen omdat ik ze niet kan te eten geven zoals het moet, want met een preeke zoals wij er een hebben. Ik zeg u maar dat. En dan mijn vrouw... die ligt al een week in 't ziekenhuis. Ze is geopereerd van een appendicitis. Waar ga ik het geld weeral halen om die operatie te kunnen betalen?

En mijn moeder, meneer. Die is gisteren door een auto overreden... de dokter vrezen dat ze haar twee benen zullen moeten zetten.

En mijn vader... Dat is de wreedste zatlap die er op de wereld rondloopt. Die drinkt alles op en dan kan ik niet anders dan mijn moeder geld geven om eten te kunnen kopen.

En nu heb ik op de hoop toe sinds veertien dagen een zweer aan mijn maag.

De reiziger is door het aanhoren van al die miserie erg van streek gebracht. In elk van zijn ogen blinkt een traan van medelijden.

- Allee kom, zegt hij, tot de ontvanger, geef mij nog maar een kaartje.

Liesje en haar papa bezoeken de dierentuin. De vader is bijna suf van al de vragen die zijn dochttertje hem stelde. Plots trekt ze weer aan zijn jas.

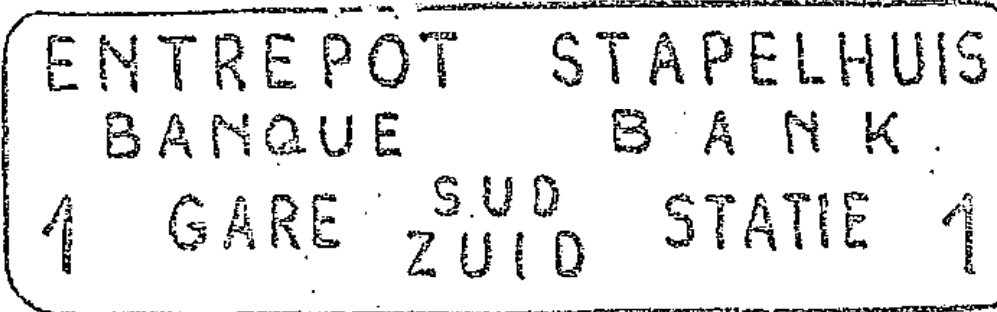
"Nog één vraag, papa", zegt ze.

"Wat is het nu weer" antwoord pa.

"Hoe moet dat nou eigenlijk ? Stel U voor dat die grote beer daar door die sloot komt en hij eet jou helemaal op, welke tram moet ik dan straks naar huis nemen ?".

(Uit de personeelsblad van de HTM en vertaald uit het DÜsseldorfs personeelsblad "Das Rad").

Een van de eerste koersborden, van de eerste elektr. tramlijn te Antw. (en een juist !)
Getekend door R. Poot en R. Bastaens

Verantwoordelijke uitgever: DE CEULAERDE JACQUES
TWEELINGENSTRAAT 82
2000 ANTWERPEN

031 / 35.26.77

Maandblad van de "Vrienden v/h Openbaar Stads- en Streekvervoer" ofwel de VOSS. VZW

Niets uit dit blad mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van het bestuur.

Alle, door de leden, ingezonden informatie valt onder de verantwoordelijkheid van de inzender.

typo - offset
drukkerij frank rypens